

Brusel 4. května 2026
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	30. dubna 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	C(2026) 2852 final
Předmět:	DOPORUČENÍ KOMISE ze dne 30.4.2026 o ochraně zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou před odpojením od sítě a během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu

Delegace naleznou v příloze dokument C(2026) 2852 final.

Příloha: C(2026) 2852 final

V Bruselu dne 30.4.2026
C(2026) 2852 final

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 30.4.2026

o ochraně zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou před odpojením od sítě a během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu

{SWD(2026) 126 final}

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 30.4.2026

o ochraně zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou před odpojením od sítě a během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy, vzhledem k těmto důvodům:

- (1) K odpojení od sítě dochází, když je domácnost odpojena od základních energetických služeb, jako jsou dodávky elektřiny nebo plynu. Často je to důsledek neplacení účtů, což lze přičíst kombinaci faktorů úzce souvisejících s energetickou chudobou, včetně nízkých příjmů, vysokých nákladů na energii a nedostatečného přístupu k řešením a financování energetické účinnosti.
- (2) Ochrana před odpojením od sítě v kritických obdobích a zákaz tohoto odpojení byly poprvé zavedeny v roce 2009 a byly posíleny směrnicí (EU) 2019/944¹ a dále upevněny směrnicí (EU) 2024/1711² a směrnicí (EU) 2024/1788³, přičemž cílem je zajistit, aby všichni spotřebitelé měli přístup k základním energetickým službám, a to díky novým ustanovením a povinnostem dodavatelů týkajícím se práv a ochrany spotřebitelů.
- (3) Přístup k bydlení a základním energetickým službám je předpokladem práva na důstojnou životní úroveň, jak je uznáno v zásadách 19 a 20 evropského pilíře sociálních práv a Evropským plánem dostupného bydlení⁴. Zajištění ochrany před odpojením proto přímo přispívá k sociálním cílům Unie a k plnému provádění této zásady.
- (4) Jak zdůrazňuje sdělení o Akčním plánu pro cenově dostupnou energii⁵, vysoké náklady na energii omezují schopnost stále většího počtu Evropanů platit účty za energii. Patří sem zranitelní zákazníci, kteří za energie utratí nepoměrně vyšší část svých příjmů, a mnoho lidí se středními příjmy.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1711 ze dne 13. června 2024, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001 a (EU) 2019/944, pokud jde o zlepšení uspořádání unijního trhu s elektřinou (Úř. věst. L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1788 ze dne 13. června 2024 o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a o změně směrnice (EU) 2023/1791 a zrušení směrnice 2009/73/ES (Úř. věst. L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁴ *Evropský plán dostupného bydlení – Bydlení – Evropská komise, COM(2025) 1025 final, 16.12.2025.*

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán pro cenově dostupnou energii – Odhalení skutečné hodnoty energetické unie s cílem zajistit cenově dostupnější, účinnější a čistší energii pro všechny Evropany, COM(2025) 79 final.

- (5) Toto doporučení se vztahuje na „energetickou chudobu“ ve smyslu čl. 2 bodu 52 směrnice (EU) 2023/1791⁶ a na „zranitelné zákazníky“ podle článku 28 směrnice (EU) 2019/944⁷ a článku 26 směrnice (EU) 2024/1788⁸. Komise zveřejnila dvě doporučení⁹ týkající se energetické chudoby, která se rovněž týkají zranitelných zákazníků.
- (6) Podle čl. 10 odst. 11 směrnice (EU) 2019/944 a čl. 11 odst. 10 směrnice (EU) 2024/1788 jsou členské státy povinny zajistit, aby dodavatelé energie zákazníky v domácnostech s dostatečným předstihem před plánovaným odpojením náležitě informovali o alternativních opatřeních k odpojení. Tato alternativní opatření mohou odkazovat na zdroje podpory umožňující odpojení předejít, systémy placení záloh, energetické audity, energetické konzultační služby, alternativní platební plány, dluhové poradenství nebo moratoria na odpojování. Tato alternativní opatření by neměla pro zákazníky, kteří čelí odpojení, představovat dodatečné náklady. Účinné postupy se již uplatňují v celé Unii a lze je replikovat a rozšířit s cílem ochránit nejzranitelnější zákazníky, kteří by se v případě používání předplatních elektroměrů a měřicích zařízení mohli cítit nuceni zvolit odpojení na základě vlastního rozhodnutí, a zajistit trvalý přístup k energii.
- (7) Včasné provedení ustanovení EU o zranitelných zákaznících a energetické chudobě, zejména článku 28a směrnice (EU) 2019/944 a článku 28 směrnice (EU) 2024/1788, ve vnitrostátním právu má zásadní význam pro zajištění komplexního přístupu k ochraně zranitelných domácností před odpojením od sítě prostřednictvím koordinované správy a spolupráce na více úrovních a s více zúčastněnými stranami a sdílení osvědčených postupů mezi všemi dotčenými subjekty.
- (8) Přesná identifikace zranitelných zákazníků a osob trpících energetickou chudobou je klíčová pro navrhování účinných podpůrných opatření. Pravidelné přezkumy a aktualizace příslušných údajů jsou nezbytné pro posouzení toho, zda by příjemci měli nadále dostávat podporu nebo zda se jejich individuální situace zlepšila, a pro včasné nasměrování cílené pomoci těm, kteří ji potřebují.
- (9) Řešení základních příčin energetické chudoby, ochrana zranitelných zákazníků a zabránění odpojení vyžaduje upřednostnění strukturálních a dlouhodobých opatření prostřednictvím financování ze strany Unie a členských států. Mezi taková opatření patří energetická účinnost, přístup k obnovitelným zdrojům energie, výroba energie z vlastních zdrojů a samospotřeba energie, sdílení energie, energetická společenství a podpora inteligentních elektroměrů a měřicích zařízení a monitorování energie v reálném čase.
- (10) Pro posílení postavení a ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou jsou nezbytné snadno dostupné informace a pokyny, cílená

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>).

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1788 ze dne 13. června 2024 o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a o změně směrnice (EU) 2023/1791 a zrušení směrnice 2009/73/ES (Úř. věst. L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁹ Doporučení Komise (EU) 2020/1563 ze dne 14. října 2020 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L 357, 27.10.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>); doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

odborná příprava, jednoduché nástroje a proaktivní zapojení před odpojením. Tím se zlepší informovanost a důvěra v dodavatele.

- (11) Dostupné digitální nástroje, včetně dálkově odečitatelných údajů o spotřebě, inteligentních elektroměrů a měřicích zařízení a nástrojů pro interakci mezi dodavatelem a zákazníkem, umožňují odhalit včasné signály platebních potíží. Pro řešení individuálních potřeb zranitelných domácností je nezbytné předvídatelné financování transparentních nástrojů pro poradenství a pomoc, jako jsou jednotná kontaktní místa, která zajišťují integrované služby energetických renovací, jak je stanoveno ve směrnici (EU) 2024/1275¹⁰ o energetické náročnosti budov.
- (12) Za určitých specifických okolností a v případě jasného zaměření na zranitelné domácnosti je přímá cílená veřejná podpora (např. dotace, poukázky na energii, cílené podpůrné programy) důležitým opatřením, které pomáhá zranitelným zákazníkům zvládat jejich účty za energie a zabránit odpojení od sítě, a to jako doplněk ke strukturálním a dlouhodobým opatřením.
- (13) Legislativní opatření na ochranu zákazníků před odpojením od sítě mohou zahrnovat sezónní zákazy odpojení, pomoc zákazníkům, kteří se potýkají s účty za energie, a záruky, které mají zabránit negativním důsledkům systémů placení záloh, jako jsou náklady na instalaci a údržbu, a zajistit, aby sazby pro uživatele předplatních elektroměrů a měřicích zařízení nebyly vyšší než pro ostatní odběratele energií.
- (14) Článek 27a směrnice (EU) 2019/944, zavedený směrnicí (EU) 2024/1711, vyžaduje, aby členské státy zavedly režim týkající se dodavatelů poslední instance. Článek 29 směrnice (EU) 2024/1788 vyžaduje, aby členské státy zavedly režim týkající se dodavatelů poslední instance nebo přijaly rovnocenná opatření k zajištění kontinuity dodávek alespoň pro zákazníky v domácnostech. Výše uvedená ustanovení rovněž vyžadují, aby členské státy zajistily, že v případě převedení konečného zákazníka pod dodavatele poslední instance takoví dodavatelé informují tyto zákazníky o svých obchodních podmínkách a těmto zákazníkům zajistí plynulou kontinuitu služeb po dobu nutnou k nalezení nového dodavatele.
- (15) Dodavatelé energie hrají při ochraně zranitelných zákazníků a zabránění odpojení od sítě zásadní úlohu. Zásadní je přijetí srozumitelných, jednoduchých a postupných postupů odpojení, které by řešily potřeby a situace těchto zákazníků. Dobrovolné kodexy zapojení dodavatelů, sdružení spotřebitelů a provozovatelů distribučních soustav mohou pomoci zabránit odpojení od sítě, podporovat spravedlivé a transparentní zacházení se zákazníky a zajistit přístup k jasným informacím a podpoře.
- (16) Pro pochopení charakteristik a rozsahu situace odpojených nebo odpojením ohrožených zákazníků je klíčové sledovat procesy, míru, příčiny a dopady odpojení, jakož i stížnosti zákazníků v domácnostech. To zahrnuje přezkum výpovědních lhůt stanovených dodavateli energie, posouzení dostupnosti a přístupnosti platebních plánů a úrovně podpory nabízených zranitelným zákazníkům. Národní regulační orgány hrají důležitou úlohu při shromažďování a poskytování relevantních informací podle čl. 59 odst. 1 písm. o) směrnice (EU) 2019/944, a tím pomáhají zajistit, aby byli všichni zákazníci náležitě chráněni a podporováni prostřednictvím účinných opatření.
- (17) Pokud jde o ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov (Úř. věst. L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu, článek 27 směrnice (EU) 2024/1788 vyžaduje, aby Komise poskytla členským státům pokyny.

- (18) Nedávné kolísání cen energií v důsledku války Ruska proti Ukrajině a následný přechod na dražší dovoz zkapalněného zemního plynu jasně ukazují, že je třeba urychlit přechod na cenově dostupnou, místně vyráběnou čistou energii.
- (19) Několik členských států již zahájilo vnitrostátní nebo regionální strategie pro ukončování používání zemního plynu, přičemž si uvědomují, že tento přechod bude postupným a dlouhodobým procesem.
- (20) S cílem zajistit energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost je třeba zákazníkům umožnit přechod od zemního plynu k čistším alternativám založeným na elektřině. Ačkoli plyny z obnovitelných zdrojů mohou mít v některých oblastech své místo, očekává se, že se značné části stávající distribuční sítě pro plyn stanou překonanými. To bude vyžadovat řízené vyřazování z provozu a strategické plánování investic, aby se zabránilo uvíznutí aktiv.
- (21) Ochrana zranitelných domácností a zajištění cenově dostupného a inkluzivního přístupu k čisté energii by měly být hlavní zásadou procesů postupného ukončování používání zemního plynu. To má zásadní význam pro zajištění hladkého přechodu na alternativy spočívající v čistší energii pro většinu zákazníků trpících energetickou chudobou a pro zabránění riziku, že je zvyšování sazeb neúměrně postihne a dále je vystaví energetické chudobě.
- (22) Účinná koordinace mezi celostátními, regionálními a místními orgány, provozovateli v odvětví plynárenství a dalšími příslušnými provozovateli v odvětvích elektřiny a vytápění a chlazení, jakož i sociálními partnery, spotřebitelskými organizacemi, občanskou společností a místními zúčastněnými stranami je nezbytná k zajištění společného, meziodvětvového a integrovaného systémového přístupu k plánování postupného ukončování používání zemního plynu, založeného na sdílených scénářích vývoje nabídky energie a poptávky po energii ve všech odvětvích energetiky a vypracovaného za účasti všech příslušných zúčastněných stran. Taková koordinace by podpořila jednotné plánování a provádění, včetně dostupnosti odpovídajících zdrojů a přístupu k financím pro místní orgány jako klíčových faktorů, jakož i rozvoj flexibilních a transparentních dlouhodobých strategií týkajících se sítě.
- (23) Špatně připravené, špatně komunikované nebo špatně prováděné procesy postupného ukončování používání zemního plynu mohou vyvolat společenský odpor a nedůvěru v přínosy elektrifikace a energetické nezávislosti. Členské státy by proto měly do centra pozornosti postavit občany a svou práci založit na společných zásadách ochrany spotřebitele, transparentnosti, spravedlnosti, přístupnosti, cenové dostupnosti a účasti veřejnosti.
- (24) Členské státy se liší v závislosti na zemním plynu, v charakteristikách svého fondu budov, ve způsobu, jakým provádějí ukončení používání kotlů na fosilní paliva podle čl. 17 odst. 15 směrnice (EU) 2024/1275, a ve své schopnosti podporovat zranitelné domácnosti. Ve svých vnitrostátních plánech renovace budov mají stanovit politiky a opatření k dosažení tohoto ukončení v roce 2040. Vnitrostátní postupy budou odrážet specifické vnitrostátní a místní podmínky a zároveň budou dodržovat uvedené společné zásady.
- (25) K podpoře spravedlivého a inkluzivního provádění postupného ukončování používání zemního plynu lze využít nástroje financování dostupné na úrovni Unie, jako je

Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti a Fond pro spravedlivou transformaci, v souladu se zásadami doplňkovosti a administrativního zjednodušení.

- (26) V reakci na cíle Akčního plánu pro cenově dostupnou energii a na závazek Komise zlepšit právní úpravu, provádění a zjednodušování¹¹ a soudržnost politik je cílem tohoto doporučení zefektivnit provádění na vnitrostátní a místní úrovni tím, že poskytne jasné a praktické pokyny, zamezí zbytečné administrativní zátěži a zajistí, aby opatření byla přístupná a snadno pochopitelná jak pro jednotlivce, tak pro orgány.
- (27) V souladu s evropským pilířem sociálních práv a Strategií EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 by členské státy měly zajistit, aby tvorba a provádění opatření pro postupné ukončování používání zemního plynu podporovaly rovnost žen a mužů a nediskriminaci, jakož i práva osob se zdravotním postižením,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Členským státům se doporučuje přijmout tato opatření:

Ochrana zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou před odpojením od sítě:

I. Provedení ve vnitrostátním právu, definice a identifikace

- Zajistit co nejrychlejší úplné, důsledné a včasné provedení** všech ustanovení EU týkajících se zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou, zejména článků 28 a 28a směrnice (EU) 2019/944 a článku 28 směrnice (EU) 2024/1788, ve vnitrostátním právu, a zaručit tak rovnocennou úroveň ochrany v odvětví elektřiny i plynu. Členské státy by měly zajistit konzistentnost napříč trhy s energií a to, aby žádný spotřebitel neztratil přístup k základním energetickým službám z důvodu rozdílů v regulaci jednotlivých odvětví.
- Založit způsobilost pro podporu** pro zranitelné zákazníky a zákazníky trpící energetickou chudobou na jasných, objektivních, spolehlivých a včasných údajích odrážejících nejružnější rozměry zranitelnosti. Sociálně-ekonomické údaje, údaje o energii, klimatu, budovách, zdraví a tepelné pohodě by měly být zahrnuty do posouzení způsobilosti a doplněny o dezagregované zdroje (např. inteligentní elektroměry a měřicí zařízení nebo čidla) a místní institucionální údaje. To umožňuje vypracovat kritéria způsobilosti, která zajistí holistický přístup a zachytí úplný obraz situace domácnosti. Členské státy by měly případně využívat automatické mechanismy způsobilosti prostřednictvím sdílení údajů mezi příslušnými orgány s cílem snížit administrativní zátěž a stigmatizaci. Doplňkové procesy sebeidentifikace by měly zůstat jednoduché a přístupné prostřednictvím různých kanálů (online, telefonicky, poštou nebo osobně).
- Často **přezkoumávat a aktualizovat** kritéria **způsobilosti** a režimy podpory s cílem zajistit, že zůstanou dobře zacílené a účinné, a zabránit jakémukoli zneužití postupu. Údaje by měly být pravidelně aktualizovány, aby zaznamenaly změny v příjmech, složení domácnosti, zdravotním stavu nebo statusu zaměstnance; to platí i pro ostatní údaje uvedené v doporučení 2.

II. Zabránění odpojení

¹¹ Evropa jednodušší a rychlejší: Sdělení o provádění a zjednodušování, COM(2025) 47 final.

4. **Upřednostnit strukturální, dlouhodobá opatření**, jako je zvyšování energetické účinnosti, využívání obnovitelných zdrojů energie, samospotřeba energie, sdílení energie a účast v energetických společenstvích, podporovaná inteligentními elektroměry a měřicími zařízeními a monitorováním v reálném čase. V případě potřeby doplnit tato opatření cílenou a dočasnou přímou veřejnou podporou – včetně cílené finanční pomoci – s cílem pomoci zranitelným zákazníkům zvládat účty za energii a vyhnout se odpojení.
5. **Zlepšit informovanost a povědomí spotřebitelů** poskytováním jasných pokynů a školení v oblasti práv a povinností, energetické gramotnosti, vyúčtování, změny dodavatele a podpory v obtížích, jakož i zlepšením využívání stávajících výhod a povědomí o nich. Členské státy by měly zajistit odpovídající financování jednotných kontaktních míst a poradenských služeb, které pomáhají nízkopříjmovým domácnostem a domácnostem trpícím energetickou chudobou, v souladu s pokyny Unie k integrovaným renovačním službám¹².
6. **Zavést mechanismy včasného varování pro odhalování zranitelností**: Členské státy by měly povzbuzovat dodavatele a provozovatele distribučních soustav k zavedení systémů včasné identifikace zákazníků v domácnostech, kterým hrozí neplacení, na základě anomálií ve spotřebě nebo prodlení. Tyto systémy by měly aktivovat preventivní a podpůrný kontakt, energetické poradenství nebo odkázání na sociální pomoc před vydáním formálního oznámení o odpojení.

III. Ochrana před odpojením

7. **Přijmout vhodné legislativní záruky**, včetně:
 - a) sezónních zákazů odpojení a lékařsky odůvodněných výjimek definovaných podle vnitrostátních klimatických a sociálních podmínek a celoročních zákazů odpojení pro zákazníky se zdravotními důvody, které znamenají kritickou závislost na elektricky napájených zdravotnických prostředcích;
 - b) přizpůsobené pomoci zákazníkům, kteří jsou v prodlení nebo jsou jím ohroženi, včetně platebních plánů, podpory řízení dluhu a v odůvodněných případech i odpuštění dluhu, jakož i opatření k omezení nebo prominutí poplatků za odpojení a opětovné připojení;
 - c) pravidel zajišťujících, aby k odpojení nedošlo, pokud je vyúčtování formálně sporné a nevyřešené, pokud je sjednáván platební plán nebo pokud zákazník dodržuje dohodnutý platební plán, a to v mezích smluvních práv a povinností stran, které jsou plně respektovány, a
 - d) pravidel, která zajistí, aby systémy placení záloh neukládaly vyšší sazby nebo skryté náklady a aby byly nesplacené dluhy vymáhány přiměřenými a spravedlivými postupy.
8. **Zajistit účinné režimy dodavatele poslední instance zaručující kontinuitu dodávek**, omezené na dočasné použití, s automatickým a okamžitým přechodem, aby se zabránilo narušení služeb, a transparentní komunikaci a informace poskytované zákazníkům, aby se zajistilo, že na ně nebudou uvaleny drahé

¹² DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2026/536 ze dne 10. března 2026 s praktickými pokyny ke službám jednotných kontaktních míst pro energetickou účinnost a energetickou náročnost budov (Úř. věst. L 536, 11.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>).

standardní sazby a budou mít přístup k nezbytným nástrojům a zdrojům pro informované rozhodování o dodávkách energie pro svou osobu.

9. **Podporovat zodpovědné postupy dodavatelů** tím, že se podpoří přijetí jasných, postupných postupů odpojení, přiměřených výpovědních lhůt a – pokud je to technicky proveditelné – období uzpůsobených minimálních dodávek elektřiny, které postačí k pokrytí základních potřeb. Členské státy by také měly zajistit, aby dodavatelé poskytovali přizpůsobené poradenství ohledně pomoci s účty za energii a nejvhodnějších nabídek, a to srozumitelnou komunikací v několika jazycích a prostřednictvím různých kanálů.
10. **Podporovat dobrovolné kodexy zapojení** dodavatelů, sdružení spotřebitelů a provozovatelů distribučních soustav s cílem podpořit spravedlnost, transparentnost a spolupráci při prevenci odpojení.

IV. Správa, sledování a vyhodnocování

11. **Zajistit koordinovanou víceúrovňovou správu** zahrnující celostátní a místní orgány, služby sociální podpory, dodavatele, útvary veřejného ochránce práv a spotřebitelské organizace s cílem sdílet osvědčené postupy a koordinovat zásahy.
12. **Pověřit regulační orgány**, aby sledovaly míru odpojení a podávaly o ní zprávy, analyzovaly stížnosti a posuzovaly přiměřenost výpovědních lhůt a možností platebních plánů dodavatelů.
13. **Vypracovat komplexní ukazatele a systémy shromažďování údajů** zahrnující odpojení i odpojení na základě vlastního rozhodnutí zákazníka, dezagregované podle charakteristik domácností a socioekonomického statusu, pohlaví, etnického původu a zdravotního stavu s cílem identifikovat nedostatky, vyhodnocovat účinnost opatření a usměrňovat nápravná opatření.
14. **Zvážit rozšíření preventivních a ochranných opatření proti odpojení od sítě**, kde je to vhodné, tak, aby se vztahovala nejen na ohrožené domácnosti, ale i na širší kategorii spotřebitelů, kteří mohou čelit problémům s cenovou dostupností energie, jako jsou nízkopříjmové domácnosti ohrožené prodlením nebo čelící náhlým otřesům v oblasti příjmů.
15. **Mobilizovat financování Unie a členských států**: Členské státy by měly plně využívat různé možnosti financování, včetně Sociálního klimatického fondu, k financování preventivních a ochranných opatření proti odpojení od sítě, včetně strukturálních opatření, cílené podpory, digitálních nástrojů pro včasnou intervenci a odborné přípravy sociálních pracovníků a školení spotřebitelů.

Zajištění ochrany zranitelných zákazníků a zákazníků postížených energetickou chudobou během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu

I. Vytváření příznivých právních a politických rámců pro hladké a spravedlivé postupné ukončování používání zemního plynu

16. Zajistit úplné, důsledné a včasné provedení a uplatňování ustanovení článků 13, 55 a 57 směrnice (EU) 2024/1788 koordinovaným způsobem a zajistit soulad mezi vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu, vnitrostátními plány renovace budov a strategiemi v oblasti vytápění a chlazení s cílem umožnit soudržný, účinný a spravedlivý rozvoj elektrizačních, topných a plynárenských sítí na všech úrovních správy.
17. Navrhovat strategie a politiky postupného ukončování používání zemního plynu s ohledem na výhody, které přinesou spotřebitelům a společnosti, a s cílem optimalizovat „cestu zákazníka“ týkající se dotčených domácností.
18. Upřednostňovat úspory energie, renovaci budov a řešení čistého vytápění jako účinná opatření na ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou před kolísáním cen energií a náklady na fosilní paliva, včetně stanovení ceny uhlíku.
19. Zavést komplexní plánování a koordinaci mezi celostátními, regionálními a místními správními orgány a zapojit všechny příslušné zúčastněné strany, včetně provozovatelů v odvětví energetiky, národních regulačních orgánů, spotřebitelských organizací, sociálních partnerů, občanské společnosti a obyvatel, do všech fází procesu postupného ukončování používání zemního plynu. Tam, kde takové struktury existují, mohou tento proces podporovat místní nebo regionální energetické agentury nebo podobné orgány v souladu s úlohami, které jim byly přisouzeny na celostátní, regionální nebo místní úrovni.
20. Poskytnout všem relevantním subjektům dostatečně dlouhou dobu pro plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu, v ideálním případě alespoň deset let, zejména v regionech silně závislých na zemním plynu. Členské státy by měly upřednostnit snižování poptávky po zemním plynu prostřednictvím energetické účinnosti, podpory elektrifikace a zavádění čistých technologií, dobrovolného odpojení a zákazu nových plynových přípojek a zároveň ztraktivnění čistých alternativ, mimo jiné cestou zdanění, postupného ukončování dotací na fosilní paliva a cílených pobídek k přechodu na alternativní technologie.
21. Podporovat jak individuální řešení (např. tepelná čerpadla a solární termální systémy), tak kolektivní systémy (např. účinné dálkové vytápění a chlazení, sdílené geotermální systémy nebo projekty na využití odpadního tepla) se zaměřením na cenovou dostupnost pro nízkopříjmové domácnosti a regiony.
22. Umožnit obcím stát se hlavními hybateli procesů postupného ukončování používání zemního plynu na místní úrovni. V příslušných případech využít místní plány vytápění a chlazení, které jsou podle čl. 25 odst. 6 směrnice (EU) 2023/1791 vyžadovány pro obce s počtem obyvatel vyšším než 45 000, jako operační rámec pro identifikaci alternativ a podporu místních společenství.
23. Poskytovat cílenou technickou a administrativní podporu, zejména malým a středním obcím, aby mohly překonat administrativní a finanční omezení během plánování a provádění procesů postupného ukončování používání zemního plynu. Tato podpora by měla zahrnovat odbornou přípravu, sdruženou technickou pomoc a přístup k podpůrným programům EU.
24. Podporovat energetická společenství a iniciativy pro sdílení energie stanovením jasných a jednoduchých pravidel, snížením administrativních nákladů a zátěže, nabídkou finančních pobídek a přístupu k technologiím a zajištěním sociální inkluze v oblasti účasti a sdílení přínosů.

25. Řešit problém rozdělených pobídek v pronajímaných domech sladěním zájmů pronajímatelů a nájemců prostřednictvím regulačních opatření, cílených finančních nástrojů a pobídek k renovaci.
26. Odstranit překážky při renovaci budov s více bytovými jednotkami zjednodušením přístupu k financování a rozhodování pro spoluvlastnické struktury. Podporovat sdružené renovace nebo renovace na úrovni městských částí s cílem dosáhnout úspor z rozsahu a zlepšit cenovou dostupnost a pohodlí.
27. Zajistit soulad mezi definicemi „zranitelných zákazníků“ a „energetické chudoby“ v odvětvích plynu a elektřiny odrážející vnitrostátní sociální politiky členských států a jejich vnitrostátní politiky v oblasti bydlení.
28. Zajistit, aby zranitelní zákazníci a zákazníci trpící energetickou chudobou, kteří budou i nadále připojeni k plynárenské síti, byli chráněni před nadměrným zvýšením sazeb. Za tímto účelem je třeba zajistit, aby národní regulační orgány byly oprávněny stanovit pokyny pro strukturální přístup k odpisům aktiv, která jsou vyřazena z provozu před koncem jejich původně plánovaného životního cyklu, a pokyny pro stanovení sazeb.

II. Zvýšení zapojení a posílení postavení spotřebitelů

29. Zajistit včasnou, transparentní a inkluzivní komunikaci s domácnostmi v souvislosti s postupným ukončováním používání zemního plynu. Strategie komunikace a zapojení by měly být přizpůsobeny různým sociálním a příjmovým skupinám, zejména zranitelným zákazníkům a zákazníkům trpícím energetickou chudobou.
30. Oznamit rozhodnutí o postupném ukončování používání zemního plynu na místní a regionální úrovni alespoň deset let dopředu a poskytnout předvídatelný plán klíčových milníků, jako jsou zakazy nových přípojek, postupné ukončování dotací a vyřazování sítě z provozu.
31. Poskytnout domácnostem jasné a přístupné informace o důvodech, časovém rámci, právech a povinnostech, podpůrných opatřeních a přínosech přechodu na jiné alternativy, jako jsou nižší účty za energii, zdravější a pohodlnější domovy, větší energetická bezpečnost a zmírňování změny klimatu.
32. Zajistit, aby domácnosti byly informovány o všech funkčních energetických alternativách, včetně potenciální úlohy plynů z obnovitelných zdrojů, kolektivních řešení v oblasti vytápění a postupů elektrifikace, a o přínosech energetické účinnosti.
33. Posílit jednotná kontaktní místa definovaná ve směrnici (EU) 2023/1791 a (EU) 2024/1275 tak, aby mohla fungovat jako ústřední kontaktní místa pro domácnosti a poskytovat specifické odborné znalosti a cílenou podporu související s postupným ukončováním používání zemního plynu, včetně dostupné finanční podpory a možností čistého vytápění a chlazení.
34. Navrhnout strategie pro postupné ukončování používání zemního plynu, které kombinují zvýšení energetické účinnosti se zaváděním čistých technologií. Členské státy by rovněž měly upřednostnit podporu zranitelných a nízkopříjmových domácností prostřednictvím grantů, přístupů nad rámec grantů, inteligentního financování, nízkoúročných půjček a variabilních cílených režimů podpory čistých technologií v návaznosti na příjmy nebo sociální ukazatele, čímž se zajistí férovost a sociální spravedlnost.

III. Následná opatření

35. Podávat zprávy o pokroku v přípravě a provádění celostátních, regionálních a/nebo místních plánů postupného ukončování používání zemního plynu a o následných opatřeních navazujících na toto doporučení prostřednictvím aktualizací vnitrostátních plánů v oblasti klimatu a energetiky – v rámci komplexního posouzení plánů vytápění a chlazení členských států a vnitrostátních strategií renovace budov, které jsou v nich zahrnuty, a v návaznosti na místní plány vytápění a chlazení.
36. Sdílet osvědčené postupy a údaje o sociálních dopadech, cenové dostupnosti a ochraně spotřebitelů prostřednictvím iniciativ podporovaných Unii – Poradenského centra pro energetickou chudobu a Paktu starostů a primátorů.
37. Využívat stávající platformy Unie, jako je Poradenské centrum pro energetickou chudobu a vznikající společný evropský datový prostor pro energetiku, k podpoře monitorování, zajištění transparentnosti a sdílení srovnatelných údajů o sociálních a energetických dopadech.
38. Spolupracovat s Komisí, regulačními orgány a zúčastněnými stranami občanské společnosti s cílem zajistit konzistentní, spravedlivý a inkluzivní přístup v celé Unii.

V Bruselu dne 30.4.2026

*Za Komisi
Dan JØRGENSEN
člen Komise*

